

watervleermuizen vormen kraamkolonies in bomen, deze zijn gevonden op het landgoed Miltenburg en in Olaertsduyn. Ook grootoorvleermuizen worden wel in bomen gevonden. Ik ben er van overtuigd dat we nog lang niet alle kraamkolonies van boombewonende vleermuizen hebben gevonden. Er valt dus nog wel wat te ontdekken op de landgoederen van Voorne!

Zo maar een paartje meerkoeten (*Fulica atra*) op het landgoed Strypemonde door Theo Briggeman

In de jaren zeventig inventariseerde ik in het kader van meerjarig onderzoek het landgoed Strypemonde het jaar rond op vogels. Ik volgde dan vaak een vaste route, zeker als er broedvogels geïnventariseerd moesten worden. Maar ook in de rest van het jaar maakte ik er een gewoonte van een aantal vaste plekken te bezoeken.

Eén van die plaatsen was een uitkijkheuvel aan de zuidkant van de Vogelwei. Boven op deze heuvel had je een mooi uitzicht over de Vogelwei en het daarachter gelegen bos van het Breede Water. Op de graslanden graasden met enige regelmaat reeën en vertoefden er altijd wel één of twee paartjes grote lijsters. In de lucht cirkelden vaak buizerds, boomvalken en sperwers. In een dennenbosje aan de zuidkant van de weilanden huisde altijd wel een paartje grote bonte spechten.

Op de wei zelf lag een duinmeertje, waar vooral pony's kwamen drinken. Een paartje kleine karekieten broedde er in de omringende rietkraag. Vanaf circa 1974 broedde er ook een paartje meerkoeten, dat hier ieder jaar hun jongen groot bracht. In het riet dat rond het meertje groeit, maakten ze een drijvend nest waarop hun eieren werden gelegd. Hoeveel eieren dat precies opleverde, weet ik eigenlijk niet. Bekend is dat meerkoeten 6-9 eieren kunnen leggen. Op de Vogelwei groeiden meestal 3 of 4 jongen op. In herfst en winter verbleven de koeten doorgaans eveneens in de nabijheid van dit meertje. Vooral voor de winter is dat opvallend, omdat bekend is dat meerkoeten in de winter vaak deel uitmaken van grote groepen vogels. Vanaf maart keren ze dan naar hun broedgebied terug.

Pas als het water dichtvroor, verlieten onze vogels hun vaste stek en verplaatsten zij zich vermoedelijk naar de grote vijver op het centrale deel van Strypemonde, waar een grotere groep meerkoeten verbleef. Mogelijk gingen ze echter ook wel naar de Tenellaplas of het Breede Water, waar ook grotere groepen meerkoeten verbleven.

Door de jaren heen bezoek ik Strypemonde nog regelmatig, ofschoon ik al lang niet meer op het eiland woon. Bijna altijd bezoek ik dan de uitkijk bij de Vogelwei, die inmiddels zelfs officieel tot uitkijkpunt is benoemd. Rietmatten schermen de bezoekers van de Vogelwei af. Nog steeds is het een mooi punt om vogels te spotten. Roofvogels zijn er nog steeds mooi te zien, havik en buizerd broeden inmiddels in de buurt. De grote lijsters broeden er nog steeds en ook de boomklever is in het bos er achter jongen gaan grootbrengen.

En altijd, in alle seizoenen, zag ik ze dan weer: "mijn" meerkoeten. Tot ze afgelopen zomer ineens ontbraken. De koeten waren er niet meer! Eigenlijk keek ik vanaf het uitkijkpunt altijd uit naar bijzondere vogelsoorten en registreerde ik de meerkoeten meer als vogels in de kantlijn. Ze hoorden er gewoon bij, meer een soort figuranten. Pas nu rees echter het besef dat ik een heel "gewone" soort steeds meer ging missen. Iedere keer als ik de Vogelwei bezocht, waren ze er wéér niet. Ze hebben er deze zomer ook niet gebroed, althans voor zover ik kan nagaan. Tot nu toe heb ik ze er nog steeds niet teruggezien, dus ook niet in de herfst en in de winter.

Ik ben me daardoor ook gaan afvragen, hoe oud een meerkoet eigenlijk kan worden. Gemiddeld blijkt een meerkoet acht tot tien jaar oud te kunnen worden. Maximaal kunnen ze zelfs achttien jaar oud worden. Als we zouden aannemen dat mijn meerkoeten een gemiddelde leeftijd van acht jaar hebben bereikt, hebben er dus vanaf medio jaren zeventig vijf generaties

meerkoeten op de Vogelwei gewoond. Als ze gemiddeld drie jongen per jaar hebben grootgebracht, gaat het al gauw om zo'n 120 jongen in totaal. Toch een behoorlijke reproductie. Als het om heel oude meerkoeten is gegaan, die allebei 18 jaar zijn geworden, gaat het overigens nog altijd om drie generaties koeten.

Waarschijnlijk zijn het ook de jongen van de ouders die hen voorgingen, die op deze plek zijn gaan broeden. De dispersie (verspreiding) van meerkoeten is doorgaans niet groot. Hoewel het natuurlijk ook zo kan zijn, dat andere vogels uit de directe nabijheid zich hier hebben gevestigd.

Een andere vraag die rees, was die van de reden van de plotselinge afwezigheid. Is dat terug te voeren op een gebrek aan voedsel? Of zijn er andere oorzaken aan te voeren?

Meerkoeten zijn omnivoor, ze eten zowel waterplanten als weekdierpjes en waterinsecten. Die zijn, voor zover ik dat kan nagaan, nog volop in het heldere meertje te vinden. Andere watervogels, zoals wilde eenden, hebben er nog steeds hun jongen grootgebracht. Voorlopig is dat dus geen verklaring voor hun afwezigheid.

Meerkoeten zijn zowel standvogel als trekvogel. Hoewel ze op het eerste oog niet gemakkelijk lijken te kunnen vliegen, blijkt uit ringonderzoek dat ze soms ver wegtrekken. In Nederland geboren vogels blijven goeddeels in Nederland, maar trekken ook wel verder weg naar bijvoorbeeld Frankrijk en het Iberisch Schiereiland. In Polen en Rusland geringde vogels zijn echter in de winter ook wel in Nederland aangetroffen. Onze meerkoeten lijken tot nu toe vooral standvogels te zijn geweest, en dan in de ware zin van het woord. Zonder ze te ringen, is dat echter ook niet met zekerheid te zeggen.

meerkoet

Verstoring zou ook nog een oorzaak voor hun vertrek kunnen zijn. Hoewel er meer bezoekers gebruik maken van de uitkijk dan vroeger, lijkt dat toch geen voldoende verklaring te geven. Meerkoeten zijn immers vogels die gewend zijn aan mensen. Ze broeden ook in flinke aantallen in stad en dorp.

Nieuwkomers op de Vogelwei zijn ook de paartjes grauwe ganzen. Zij brengen op en nabij het meertje hun jongen groot, maar doen dat al een flink aantal jaren. Van enige

concurrentie heb ik tot nu toe niets gemerkt. Meer last kunnen ze hebben gehad van de havik, die hier vroeger niet broedde en dat nu wel is gaan doen. De havik heeft er ook al voor gezorgd dat de paartjes broedende boomvalken zijn verdrongen. Een meerkoet kan dus heel goed het slachtoffer zijn worden van een jagende havik. De havik is echter ook al langere tijd als broedvogel in de regio aanwezig, dus of dat nu werkelijk de oorzaak is?

De meest voor de hand liggende factor lijkt toch het overlijden van één van de koeten te zijn, met het vertrek van de andere vogel als gevolg. Kennelijk is deze er nog niet in geslaagd een nieuwe partner te vinden, of is hij of zij gewoon te oud om nogmaals tot broeden over te gaan.

Misschien zijn beide vogels wel gesneuveld. Opvallend is dan wel, dat hun territorium niet is opgevuld door andere vogels.

Al met al blijft het vertrek van zo maar een paartje meerkoeten interessante vragen oproepen. Een sluitend antwoord op de vraag over hun vertrek is nog niet te geven. Of zou het zo zijn, zoals een deelneemster aan de Nieuwjaar excursie onlangs opperde, dat de koeten een prijs hebben gewonnen en gewoon groter zijn gaan wonen?

Toch blijft het knagen. De meest pregnante voor de hand liggende vraag is nu: keren er de komende tijd weer meerkoeten terug op de Vogelwei en gaan ze er weer broeden? Zijn het dan dezelfde vogels of andere? Zijn het jonge koeten of niet? Zou het bij een terugkeer van de koeten dan niet de moeite lonen de vogels van een ring te voorzien, zodat we veel meer over de koeten van Strypemonde te weten kunnen komen?

Literatuur:

Briggeman, Th. (1977). De vogels van Strypemonde in 1976. Brielle. NJN afdeling Voorne.

Bijlsma R.G. e.a. (2001). Avifauna van Nederland 2. Haarlem/Utrecht. KNNV Uitgeverij.

Hosking, E. (1968). Broedende vogels, hun nesten, eieren en jongen. Amsterdam. Moussault.

Wildlife.Het DierenRijk.nl/vogels/meerkoet.php

Wnf.nl/dieren

Bevernieuws

door Jan Alewijn Dijkhuizen

Voor mensen uit Rhoon of Nissewaard is het geen nieuws, de bever rukt op.

In Klein Profijt, bij de Beerenplaat, in de Bernisse, bij Spuimonding West, ja zelfs bij het Quackgors, worden wel eens bevers gezien, maar op 30 december 2014 werd er één op een wel heel vreemde plek doodgereden.

bever doodgereden Hellevoetsluis 2014-12-30

zoogdieren en nodigde mij uit het dier te komen bekijken. We hebben samen het dier gefotografeerd, goed bekeken en opgemeten. Al snel kwamen we er achter dat wij eigenlijk maar weinig van deze dieren weten. Hoe groot zijn ze eigenlijk normaal, en waarom zwemt zo'n beest zo ver door smalle sloten?

De bever bleek kop-romplengte 67 cm lang te zijn en had een staart van 30 cm.

In de boeken staat dat bevers tussen de 70 en 100 cm kop-romplengte kunnen hebben, het ging hier dus duidelijk om een jong beest. Een opvallend geslachtskenmerk konden wij niet ontdekken. Uiterlijk is het geslacht ook niet te zien, je schijnt het te kunnen voelen, maar daar

Vlakbij de laatste rotonde voor de Haringvlietsluizen, aan de Hellevoetse kant langs de N497, werd op 30 december een bever doodgereden. Dat is hemelsbreed 1,2 kilometer van het Haringvliet en zeker 1,5 kilometer via allerlei watergangen. Via de dierenambulance werd Jacqueline van Hoey Smith gebeld, die het dier heeft afgevoerd. Zij weet dat ik geïnteresseerd ben in